

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto

03.02.2004
ad 3h, 71, 2002
OM026:06/2002 davo

RAHOITUSPALVELUIDEN ETÄMYYNTI

Oikeusministeriö on pyytänyt Keskuskauppakamarin lausuntoa rahoituspalveluiden etämyynti -työryhmän mietinnöstä. Keskuskauppakamari lausuu asiasta seuraavan.

Todellisten sisämarkkinoiden syntyminen ja eri EU-maissa toimivien palveluntarjoajien tasapuolinen kohtelu edellyttää kuluttajansuojan harmonisointia jäsenmaissa. Asian merkitys korostuu EU:n laajentuessa. Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että rahoituspalveluiden etämyyntidirektiivi pannaan Suomessa täytäntöön poikkeamatta direktiivin sisällöstä.

Työryhmän mietintö sisältää ehdotuksia, joilla poikettaisiin direktiivistä ilman, että mietinnössä perustellaan poikkeamisia. Rahoituspalveluiden etämyyntidirektiivi on niin yksityiskohtainen, että direktiivistä poikkeamiseen olisi oltava painava peruste. Tällaista perustetta ei työryhmän mietinnössä ole esitetty niissä kohdissa, joissa ehdotetaan säädettäväksi direktiiviä laajemmista velvoitteista palveluntarjoajille.

Tietojen antaminen kuluttajalle

Ehdotetun kuluttajansuojalain 6a luvun 11 §:n mukaan palveluntarjoajan olisi hyvissä ajoin ennen sopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle kaikki ennakotiedot ja sopimusehdot kirjallisesti tai sähköisesti siten, että tietoja ja sopimusehtoja ei voida yksipuolisesti muuttaa. Pykälän perusteluiden mukaan palveluntarjoajan olisi pidettävä tiedot ja ehdot kuluttajan saatavilla jatkuvasti niin, että kuluttaja voi milloin tahansa niin halutessaan tutustua tietoihin tai tulostaa ja tallentaa ne. Riittävää ei perustelujen mukaan ole, että palvelun tarjoaja pitää ennakotiedot ja sopimusehdot kuluttajan saatavilla avoimessa verkossa.

Perustelu ei vastaa pykälää, vaan sisältää tiukennuksen säännöksen sanamuotoon. Perustelu ei myöskään perustu direktiiviin, vaan sisältää raskaan lisävaatimuksen palveluntarjoajalle. Vaatimus ei vastaa etämyynnin ehtojen antamiselle myöskään muissa laeissa asetettuja vaatimuksia.

Direktiivissä pysyvällä välineellä tarkoitetaan välinettä, jonka avulla kuluttaja voi tallentaa tai toisintaa hänelle ilmoitetut tiedot muuttumattomina. Direktiivi edellyttää siis tietojen ilmoittamista pysyvällä välineellä siten, että tiedot ovat osana sopimusprosessia kuluttajan tulostettavissa ja tallennettavissa. Verkkopalveluita käyttävällä kuluttajalla on aina mahdollisuus joko tulostaa tai tallentaa sopimuksen ehdot. Yleensä kuluttajalla on molemmat mahdollisuudet. Jos tulostaminen ei jostakin poikkeuksellisesta syystä ole mahdollista, kuluttaja voi tallentaa ehdot kovalevylle tai levykkeelle. Siten kuluttaja saa ehdot itselleen käyttäessään vaikkapa kirjaston tai muuta yhteiskäytössä olevaa konetta. Tulostaminenkin on pääsääntöisesti mahdollista myös yhteiskäytössä olevilla laitteilla. Siten kuluttajan aseman turvaaminen ei edellytä sitä, että hänellä on jatkuvasti mahdollisuus yhä uudestaan tulostaa ja tallentaa samat ehdot. Jotta kuluttaja havaitsisi asian tärkeyden, palvelu voidaan rakentaa siten, että kuluttaja joutuu merkitsemään, että hän on tulostanut tai tallentanut sopimusehdot.

Palveluntarjoajat kehittävät sopimusehtojaan jatkuvasti. Sopimusehtojen versiohallinta tulee varsin raskaaksi, jos palveluntarjoajan on pidettävä jatkuvasti saatavilla kaikkia eri ehtoversioita, joita tiettyyn palveluun on joskus sovellettu. Kuluttajien kannaltakaan tämä ei voi olla suotavaa. Sopimuksen molempien osapuolien kannalta on yksinkertaisinta, että kuluttaja saa sopimusta tehdessään omaan sopimukseensa sovellettavat ehdot ja että palveluntarjoaja voi aina luotettavasti osoittaa, mitä sopimusehtoja kuluttajan kanssa on sovittu noudatettavaksi.

Verkkopalvelujen kehittäminen edellyttää sitä, ettei Suomen laissa aseteta palveluntarjoajille sellaisia raskaita lisävaatimuksia, joita ei muissa maissa ole. On selvää, että palveluntarjoajalla on oltava luotettava ja dokumentoitu tieto siitä, minkälainen sopimus asiakkaan kanssa on tehty ja että kuluttajan on saatava etämyynnissä niin kuin muussakin kaupankäynnissä riittävät tiedot sopimuksesta. Käytännössä etämyynti on Suomessa toiminut luotettavasti ja turvallisesti.

Perusteluissa viitataan tulevaisuudessa kehitettäviin tietojärjestelmiin. Vaikka tekniikka kehittyy jatkuvasti, ei lainsäädäntöä pidä rakentaa sen varaan, mikä on ehkä mahdollista muutaman vuoden kuluttua, vaan laki on kirjoitettava sellaiseen muotoon, jonka toteuttaminen on käytännössä nykytekniikalla mahdollista kohtuullisin kustannuksin ja kuluttajan aseman turvaten. Nykyjärjestel-

män toimivuus ilmenee hyvin perustellusta Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksestä 03/0355/4, 4.9.2003 (ei lainvoimainen).

Ehdotetut perustelut ovat ristiriidassa myös tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain hallituksen esityksen kanssa, jonka mukaan vaatimukset täyttävät myös Internet-sivuilla saatavilla olevat ehdot, jos ne ovat vastaanottajan tallennettavissa ja tulostettavissa (s. 40). Lisäksi ehdotus on ristiriidassa kuluttajansuojalain 6 luvun 13 §:n perustelujen kanssa, joiden mukaan esimerkiksi tietoverkoissa tietojen saaminen voidaan varmistaa niin, ettei kuluttaja voi tehdä tilausta ennen kuin hän on avannut tietosivun tai tietoisesti ohittanut sen ja tekstiviestipalveluissa olisi ainakin ilmoitettava, mistä ja miten tiedot olisivat saatavilla. Työryhmän ehdotuksen 6a luvun 5 §:n perustelut, joiden kanssa 6a luvun 11 §:n perustelut niin ikään ovat ristiriidassa, ovat samalla kannalla.

Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että 6a luvun 11 §:n perustelut muutetaan vastaamaan direktiiviä ja Suomessa voimassa olevia muita etämyyntiä koskevia säännöksiä.

Lakiehdotuksessa käytetyn terminologian osalta olisi suotavaa vielä pohtia direktiivin sanalle "communicate" osuvampaa käännöstä kuin "antaa".

Työryhmä ehdottaa myös tietojen vahvistamista koskevan 6 luvun 14 §:n muuttamista ehdotettua 6a luvun 11 §:ää vastaavasti. Keskuskauppakamari vastustaa ehdotettua muutosta, sillä se merkitsisi etämyyntidirektiivin uutta implementointia varsinkin, kun 11 §:n perustelut on laadittu sisältämään raskaita lisävelvoitteita palveluntarjoajille. Työryhmän ehdottama KSL 6:14:n muutos yhdistettynä ehdotettuihin KSL 6a:11:n perusteluihin estäisi sähköisen kaupankäynnin kehittymistä ja yleistymistä Suomessa merkittävästi. Lisäksi on huomattava, ettei työryhmän mietinnössä ole perusteltu tarvetta ehdotetuille raskaille vaatimuksille.

Korvaus kulutusluoton peruuttamistilanteissa

Työryhmä ehdottaa uutta 7 luvun 11a §:ää, jonka mukaan palveluntarjoajan oikeus korvaukseen rajoittuisi kulutusluotoissa vain todelliseen vuosikorkoon ajalta, jonka luotto on ollut kuluttajan käytettävissä. Ehdotus ei perustu direktiiviin ja mahdollistaa laskevien korkojen aikana kuluttajalle spekulatiivisen toiminnan. Keskuskauppakamari katsoo, että säännöstä on muutettava siten, että myös kulutusluottojen osalta palveluntarjoajalla on oikeus direktiivin mukaiseen korvaukseen.

Liitännäissopimuksen peruuntuminen

Ehdotus liitännäissopimuksen peruuntumisesta pääsopimuksen peruuttamistilanteissa (6a:13) ja suoritusten palauttamisvelvollisuus peruuttamistilanteissa (6a:16) merkitsee toteutuessaan sitä, että kuluttajan peruuttaessa luottosopimuksen myös sopimukseen liittyvä vakuussopimus peruuntuu. Säännöksessä ei aseta vakuussopimuksen peruuntumiselle sitä edellytystä, että kuluttaja palauttaa saamansa suorituksen. Työryhmä ehdottaa palveluntarjoajalle eräänlaista pidätysoikeutta vakuusasiakirjoihin, mutta ei realisointioikeutta. Palveluntarjoajalla ei siten olisi keinoja saada kuluttajalle luovuttamiaan varoja takaisin vakuuden realisoinnilla. Sääntelyä ei voida pitää kohtuullisena palveluntarjoajan kannalta. Vakuussopimuksen peruuntumisen voimaantulon on edellytettävä sitä, että kuluttaja palauttaa saamansa varat.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Kari Jalas
toimitusjohtaja